

[Ebba Strange]

prioriteringsudvalgets betænkning, og som er ganske godt gennemarbejdet af flere kendte danske læger, f. eks. Vagn Christensen og Svend Heinild, nemlig at de store epidemier, tuberkulosen, ernærings sygdommene, den høje børnedødelighed og de lidelser, der i øvrigt nævnes i indenrigsministerens redegørelse som almindelige i begyndelsen af dette århundrede, tog af og var næsten forsvundet, inden man for alvor satte ind med vaccinationer og sygdomsbehandling. De tog nemlig af, dengang befolkningens generelle levestandard steg, dengang bolig- og ernæringsforholdene for de udsatte befolkningsgrupper blev bedre.

I dag er det sygdomsbillede, vi møder, et helt andet, og indenrigsministeren peger i overensstemmelse med prioriteringsudvalget på, at der også i dag er en nøje sammenhæng mellem samfundets struktur og de sygdomme, der er de almindeligste. Ligeledes peges der på, at vi ikke kan behandle os ud af alle de lidelser, der findes, og at det kun er muligt at bekæmpe dem, hvis vi vil det, ved at sætte massivt ind med forebyggende foranstaltninger.

Jeg er enig i disse tanker, og jeg er enig i en lang række af de forslag, som indenrigsministeren og udvalget peger på, og jeg skal kommentere nogle af dem senere. Men inden skal jeg sige noget mere generelt om socialistisk folkepartis sundhedspolitiske synspunkter.

Hverken indenrigsministeren eller prioriteringsudvalget skærer helt ned til ondets rod, for hvis de gjorde det, blev de nødt til at gøre op med den kapitalistiske samfundsforms produktionsstruktur, og det kan et udvalg naturligvis ikke, der er sammensat af organisationsrepræsentanter, embedsmænd og repræsentanter for alle politiske partier, og en socialdemokratisk indenrigsminister kan altså heller ikke.

Jeg skal derfor på SFs vegne pege på nogle af de områder, hvor der efter vor mening burde sættes ind, hvis man tog ikke bare ministerens ord alvorligt, men også de andre velmenende ord, der er blevet sagt fra denne talerstol i dag.

For det første skulle alle sikres ret til at arbejde, som de kunne magte. Arbejdsløsheden i sig selv er en alvorlig sygdomsskabende faktor. Der findes amerikanske undersøgelser, der viser, hvordan sygeligheden, både

den fysiske og den psykiske, selvmordshypigheden og familieproblemerne øges under en arbejdsløshedssituation. Bortset fra den risiko, den byder den arbejdsløse og hendes familie, medfører den utryghed og helbredsnedbrydende tempoforøgelse for dem, der er tilbage i arbejdet, men som er bange for at miste det; utryghed, der medfører nervøsitet og psykiske lidelser.

Det er nok ikke så tilfældigt, at vi for nylig har fået tilsendt en erhvervsoversigt over en meget gunstig erhvervsudvikling inden for medicinalindustrien, der viser, at der sker en øget produktion og en øget eksport, ikke mindst på psykofarmaka-området.

Mennesker i vort kapitalistiske samfund måles på deres produktionsværdi. Hvis de må bukke under for dårlige arbejdsforhold, der overbelaster deres rygge, deres hjerter, deres led eller deres psyke, så kasseres de, puffes ud af produktionen og spises af med en eller anden ringe erstatning, der yderligere forringer deres tilstand, og som skader deres familys tilstand. Et samfund, der vurderede mennesket som menneske, ville sørge for at indrette arbejdsforholdene således, at de passede til det, som mennesket kunne magte uden at blive sygt. Skal der forebygges på dette område, fordrer det, at arbejderne får den fulde magt over deres egne arbejdsvilkår.

Vi har nu netop fået vedtaget en lov om bedriftssundhedstjeneste, og det er SFs indstilling, at arbejderne skal lære at bruge den lov, de har fået, til at sætte aktivt ind for at forbedre sundhedsvilkårene på deres arbejdsplads.

Det er en yndet liberalistisk filosofi – og vi har også fået den forelagt her af både hr. Svend Erik Hovmand og fru Yvonne Hørløv Andersen i dag, og indenrigsministeren falder også for den – at det enkelte menneske selv har en betydelig mulighed for at påvirke sin egen sundhedstilstand og dermed et medansvar for den, og så taler man om rygning, drikning og sådan noget. Det er umenneskelig og falsk tale, så længe det er arbejdsgivernes behov for profit, der afgør forholdene på arbejdspladserne, så længe mennesker kasseres, når de ikke passer ind i produktionsapparatet, og så længe gode og sunde boliger sælges som profitforetagender.

Derfor kan den megen tale om sundhedspædagogik også blive hul. Vi er i stand til at